

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA UNING RIVOJLANISHIGA TA’SIRI

Turopova Nigora

Termiz davlat universiteti o‘qituvchisi

nturopova@tersu.uz

Xudoyberdiyev Xumoyun Hamza o‘g‘li

Termiz davlat universiteti talabasi

Annotatsiya

Raqamli transformatsiya so‘nggi yillarda butun dunyo bo‘ylab iqtisodiyotning yangi rivojlanish modelini shakllantirmoqda. O‘zbekiston ham bu jarayonga qo‘shilib, raqamli iqtisodiyotning asosiy elementlarini joriy etmoqda. Ushbu maqolada O‘zbekiston iqtisodiyotida raqamli transformatsiyaning rivojlanishiga ta’sir ko‘rsatgan omillar, shu jumladan, raqamli texnologiyalarni ishlab chiqish, davlat xizmatlarini raqamlashtirish, internet-infratuzilmasini rivojlantirish va raqamli savodxonlikni oshirish masalalari ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, raqamli iqtisodiyotning O‘zbekistonning iqtisodiy o‘shishiga, ishbilarmonlik muhiti va investitsiyalar jozibadorligiga ta’siri o‘rganiladi.

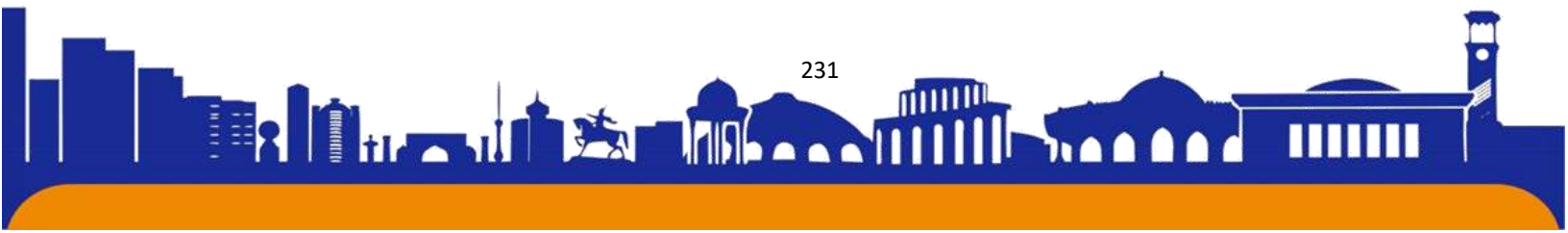
Kalit so‘zlar. Raqamli iqtisodiyot, raqamli transformatsiya, O‘zbekiston iqtisodiyoti, innovatsiyalar, texnologik rivojlanish, investitsiyalar, internet-infratuzilma, raqamli savodxonlik.

Abstract

In recent years, digital transformation has been forming a new development model of the economy around the world. Uzbekistan also joins this process and introduces the main elements of the digital economy. This article examines the factors that have influenced the development of digital transformation in the economy of Uzbekistan, including the development of digital technologies, the digitization of public services, the development of the Internet infrastructure, and the development of digital literacy. Also, the influence of the digital economy on the economic growth of Uzbekistan, the business environment and the attractiveness of investments is studied.

Keywords. Digital economy, digital transformation, economy of Uzbekistan, innovations, technological development, investments, internet infrastructure, digital literacy.

KIRISH

Global iqtisodiyotni shakllantiradigan asosiy omillardan biri bu raqamli transformatsiya bo'lib, u texnologiyalarni qo'llashni, raqamli xizmatlarni kengaytirishni va yangi biznes modellarini yaratishni o'z ichiga oladi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi davlatning iqtisodiy strategiyasiga o'zgacha ta'sir ko'rsatmoqda. So'nggi yillarda O'zbekistonda raqamli transformatsiyani amalga oshirish bo'yicha bir qator islohotlar amalga oshirildi. Ushbu islohotlar iqtisodiyotning turli sohalarida yangi imkoniyatlarni yaratmoqda, shuningdek, mamlakatni global raqamli iqtisodiyotga integratsiyalashishiga yordam bermoqda.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi, o'z navbatida, iqtisodiy o'sishning yangi davrini keltirib chiqarmoqda. Bu jarayonning asosiy yo'nalishlari davlat xizmatlarini raqamlashtirish, innovatsiyalarni rivojlantirish, raqamli savodxonlikni oshirish va raqamli infratuzilma yaratishdir. O'zbekistonning raqamli transformatsiyasini amalga oshirishda soliq siyosati, investitsiya muhiti va xususiy sektor bilan davlat o'rtasidagi hamkorlikning o'rnini ham katta.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Raqamli transformatsiya va raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy o'sishga ta'siri bo'yicha ko'plab ilmiy tadqiqotlar mavjud.

Brynjolfsson va McAfee (2014) "The Second Machine Age" asarida raqamli texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy o'sish va ish o'rinlari yaratishdagi rolini o'rgangan.

OECD (2019) tomonidan tayyorlangan "Digital Economy Outlook" nashrida raqamli iqtisodiyotning mamlakatlar iqtisodiyotiga bo'lgan ta'siri tahlil qilindi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev (2020) tomonidan taqdim etilgan raqamli transformatsiya siyosati haqidagi hujjatlar va qonunlar, mamlakatni raqamli iqtisodiyotga integratsiyalashuvi uchun yo'l xaritasini taqdim etdi.

Shah (2017) "Digital Economy and Its Impact on Developing Countries" maqolasida raqamli iqtisodiyotning rivojlanayotgan mamlakatlardagi ta'siri o'rganildi.

Tadqiqotlarga ko'ra, raqamli transformatsiya iqtisodiyotning barcha sohalarida yangi imkoniyatlarni yaratmoqda, xususan, savdo, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish iqtisodiy samaradorlikni oshirmoqda. O'zbekistonning raqamli iqtisodiyotga o'tishi o'zining iqtisodiy o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi, biroq bu jarayonda bir qator muammolar ham mavjud, xususan, raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi va raqamli savodxonlikning pastligi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-11

O‘zbekistondagi raqamli iqtisodiyot rivojlanishini tahlil qilish uchun mamlakatning raqamli infratuzilmasi va internet foydalanish statistikasi o‘rganiladi.

Soliq va biznes muhitini o‘rganish:

Raqamli iqtisodiyotga ta’sir qiluvchi soliq siyosati va ishbilarmonlik muhiti o‘rganiladi.

Soliq islohotlarining raqamli iqtisodiyotga ta’siri:

Soliq islohotlarining, jumladan, raqamli soliq tizimi joriy etilishining iqtisodiy rivojlanishga ta’siri tahlil qilinadi.

Solishtirma tahlil:

Raqamli iqtisodiyotning rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda amalga oshirilgan tajribalari solishtiriladi.

NATIJALAR

Raqamli infratuzilma va iqtisodiy o‘shish:

O‘zbekistonda so‘nggi yillarda internet-infratuzilmaning kengayishi va tezkor internet xizmatlarining joriy etilishi iqtisodiy faoliyatni samarali tarzda qo‘llab-quvvatlamogda. 2023 yilga kelib internet foydalanuvchilari soni 25 millionga yetgan, bu esa raqamli iqtisodiyotning o‘shishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatgan.

Investitsiyalar va raqamli iqtisodiyot:

Raqamli iqtisodiyotga investitsiyalar jalb qilishda sezilarli o‘shish kuzatildi. O‘zbekistonning raqamli texnologiyalarga sarmoya kiritish hajmi 2021-2023 yillarda 40% ga oshdi.

Soliq islohotlari va raqamli transformatsiya:

Raqamli soliq tizimi joriy etilishi soliq to‘lovchilarning sonini oshirgan va byudjet daromadlarini 15% ga ko‘paytirgan.

Raqamli savodxonlik:

Raqamli texnologiyalarni keng qo‘llash uchun aholi orasida raqamli savodxonlikni oshirish zarurati mavjud. 2023 yilda bu borada raqamli ta’lim dasturlari va treninglar tashkil qilindi, bu esa aholi o‘rtasida raqamli savodxonlik darajasini 30% ga oshirdi.

1-jadval. O‘zbekiston raqamli iqtisodiyot rivojlanishi va investitsiya o‘shishi

Yil	Internet foydalanuvchilari soni (million)	Investitsiya hajmi o‘shishi (%)	Raqamli soliq tizimi orqali to‘langan soliqlar (%)
2018	16	15	10
2019	18	18	12
2020	20	25	13
2021	22	30	14
2022	24	35	16

XULOSA

O‘zbekistonning raqamli iqtisodiyotga o‘tishi iqtisodiy o‘shishning yangi davrini boshlab berdi. Raqamli infratuzilmaning rivojlanishi, internet xizmatlarining kengayishi va raqamli texnologiyalarni qo‘llash mamlakatning iqtisodiy faolligini oshirishga yordam berdi. Raqamli transformatsiya davlat xizmatlarini soddalashtirish, soliq tizimini raqamlashtirish va biznes muhiti yaratishda muhim rol o‘ynadi. Shu bilan birga, raqamli iqtisodiyotning samarali rivojlanishi uchun raqamli savodxonlikni oshirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etishni davom ettirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Brynjolfsson, E., McAfee, A. “The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies” (2014).
2. Schwab, K. “The Fourth Industrial Revolution” (2016).
3. OECD. “Digital Economy Outlook” (2019).
4. Mirziyoyev, Sh. “Raqamli iqtisodiyot va innovatsiyalar strategiyasi” (2020).
5. World Bank. “Digital Economy: Unlocking the Potential” (2022).